

Jubilarni Trag Biljke NEDELJNIK #103 - DNEVNIK BAŠTENSKIH RADOVA U OKTOBRU

Datum: 08. Oktobar

Bašta sama po sebi nije terapija. Terapija je baštovanstvo. Čitavo to iskustvo davanja, darivanja, je naš put promene. Filozofija života. Dok mi delujemo kao terapeut na biljke, one terapeutski deluju na nas. Sposobnost voljena i davanja. Ciklus se zatvara.

Kratak sadržaj ovog Nedeljnika:

Nadin kutak

Bašta u oktobru – šta sada treba uraditi, a šta ne

1. **Ne radite dalje setvu**
2. **Nema šišanja praziluka**
3. **Uzmite seme povrća i cveća**
4. **Prestanite sa zalivanjem paradajza**
5. **Iznesite iz bašte tikve**
6. **Ozima sadnja belog luka, graška, spanaća**
7. **Presadnja biljaka zaštitnica**
8. **Ozima sadnja krompira**
9. **Dohranma zimske bašte sa tbđ na bazi K**
10. **Priprema prvog prolećnog hraniva**
11. **Uzimanje reznica paradajza**
12. **Stavljanje paprika u trap**
13. **Presadnja biljaka zaštitnica**
14. **Režim zalivanja zimske bašte**
15. **Uklanjanje nosača iz bašte**
16. **Postavljanje zaštite od srna, zečeva i voluharica**

Aktuelni problemi u bašti

Podsetnik na rokove

Obaveštenje o novim ponudama

Pričala sam skoro s prijateljem o suštini znanja. On je proveo celi život gradeći se i učeći, ali nije savladao niti jedno znanje koje bi mu pomoglo da se prehrani ili preživi. Na svom imanju nije posadio ni jednu jestivu biljku, nikada nije ukalemio, posejao, posadio, naučio suštinu simbioze iako satima o tome priča s divljenjem.

Sada se obraćam svima vama kao što sam i njemu postavila ovo pitanje...

Zamislite kompleks zgrada. Zamislite da svi živimo u tim zgradama. Još zamislite da je ispred tih zgrada zajednički park.

Sada zamislite da se desila neka katastrofa u kojoj nema struje, dakle ni interneta, a ne smemo da napustamo krug naših zgrada. Imamo samo taj park.

Ko bi od nas preživeo bez zaliha?

U takvoj situaciji ja bih preživela dugo jer u tom parku vidim jestive biljke, kozmetiku, lek za svaku boljku, resurse za uzgoj, sredstva za higijenu, znam od kog korenja mogu da napravim brašno, kako da izdvojim seme pa čak iz divljih biljaka, kako da umnožim biljku, koja biljka će dati dovoljno proteina, a iz kog korena mogu da dobijem dovoljno masti...

Ja bih u toj priči preživela i verovatno pomogla ostalima da prežive. Ali ostali bi zavisili od mene.

Puno je filmova snimljeno na ovu temu samo što neko film shvati kao zabavu, a neko kao inspiraciju da nauči i bude svoj lični heroj.

Svako od vas može da bude "lični heroj" samo je važno da prestanete da gradite alibi rečenicom: sutra ću, ima vremena.

Jer nemaš.

Khalil Gibran je napisao ..."Ali ja vam kažem da vi, radeći, ispunjavate dio zemljana najdaljega sna, koji vam je određen kad je san bio rođen. I držeći se posla, istinski ljubite život"...

Stihovi koje sam pročitala su me podsetili na sve nas ovde.

Šta mi radimo ovim "što radimo"?

Ispunjavamo san zemlje, omogućavamo život mikroorganizmima, hranimo krupnije podzemne organizme, spašavamo živote, učimo kako da uskladimo sebe prirodi, a onda smo spremni da naučimo i druge.

Mi smo ništa drugo osim spasilačke ekipe, hitne službe i misionara u jednom koji vide da je ono što se mora spašavati ŽIVO TLO jer od toga zavisi život svih ostalih bića na planeti.

Kratko ću vas podsetiti, s obzirom da je danas 08.10. to znači da je Paket Prirodna Zaštita Bašte dostupan za kupovinu **još 12 dana**. Ukoliko mislite da bi vam bio koristan, više informacija o Paketu možete da pročitate ovde: <https://tragbiljke.com/paket-prirodna-zastita-baste/>

Trag Biljke je jedna od retkih samoodrživih i međunarodnih platformi koja povezuje 30 zemalja, 394 gradova

Koordinator: Goran Pivašević

Direktor: Jovan Banović

Jutjub: Sanja i Jan Rakić, Jovan Banović, Goran Pivašević

Instagram: Nađa Kremenović

Tik tok: Jovan Banović

FB stranica: Jovan Banović, Goran Pivašević

Administratori platforme: Nada Radinić, Marko Petković, Gordana Bojanić, Mia Božić, Jasmina Nenadić, Sabina Kovačić, Nina Martinović, Nedeljko Ivanešić.

Autor edukativnog programa, video materijala i tekstova sam ja Biljka.

NADIN KUTAK

Piše: Nada Radinić

Bliži se sredina listopada, dani su divni, topli i ugodni za rad u vrtu. Malo je reći da uživam u svakom obilasku vrta i šetnji okućnicom. Posla je puno, a ja kad krenem, obično nemam mjere. Tako se dogodilo i nedavno kada sam u jednom danu ispremještala sve gajbice na vrtu, pune posađenih biljaka, kako bi ih prenijela iz hladovine na stalno, osunčano mjesto. Mojim leđima se uvijek manje radi nego što je glava zamislila. Posljedica toga je išijalgija koju moram još neko vrijeme trpjeti, a to znači raditi u puno manjem opsegu nego što bi sad baš trebalo. A posla se baš fino nakupilo.

Zapravo, kad bolje razmislim, baš ništa ove sezone nije bilo onako kako sam isplanirala i svaki put bi se ispriječila neka mala nevolja. Tako cijelu sezonu idem naprijed-natrag, ali moj vječni optimizam mi ne dozvoljava da zbog toga budem nezadovoljna ili ljuta. Kako se trudim slušati biljke, tako moram slušati i tijelo. Tu nema opcije „zamijeni propalu biljku drugom“. Družeci se s vrtlarima, svjedočim tome kako često idemo preko svojih mogućnosti kada su u pitanju radovi u vrtu i oko vrta. Znaite ono: samo ću još ovo napraviti, a nakon toga krenete još nešto, pa još nešto. I sama sam vrlo sklona tome, ali nakon nezgode s desnom rukom naučila sam da moram poštivati nove granice i da jedino tako mogu dugoročno ostati uz svoj vrt. Tako je i sada. Fizički zahtjevniji poslovi će malo pričekati, a onih laganijih imam ionako dovoljno da mi dan bude itekako ispunjen: red vježbe, red rada, red odmora i tako malo po malo, dan po dan, do oporavka.

Vrtlarenje bi nam trebalo čuvati zdravlje, a ne ga narušavati. Vrt je mjesto na kojem se krećemo, boravimo na zraku, radimo rukama, gledamo kako nešto raste i pritom se, barem meni, glava odmara. Ali sve to vrijedi samo dok ne pretjeramo. Mislim da vrijedi o tome govoriti jer vrt ne traži od nas da budemo heroji. Traži vrijeme, strpljenje i povremeni fizički napor, ali ne traži da zbog njega završimo s bolovima, ozljedama ili danima prisilnog mirovanja. Zato sam s vremenom počela drugačije gledati na fizički rad u vrtu. Nije dovoljno znati kako pravilno uzgojiti biljku. Treba znati i kako pravilno „uzgajati“ sebe.

Teško podizanje, dugo saginjanje, rad u istom položaju, nagli pokreti, nošenje tereta na jednu stranu tijela, rad bez odmora... sve su to stvari koje možemo raditi godinama i misliti da nam ništa ne mogu. A onda jedan dan tijelo odluči drugačije. Zato mi se čini da bi i u vrtlarenju trebalo vrijediti ono što vrijedi za biljke: bolje malo i

redovito nego puno odjednom. *Sad mislim na vrtlare vikendaše kojima je to nemoguće poštivati i zato po ne znam koji puta ponavljam koliko im se divim na volji, ustrajnosti i entuzijazmu.*

Ako nismo vikendaši, a imamo puno posla, možemo ga podijeliti na nekoliko dana. Ako je nešto teško, možemo pronaći način da smanjimo teret. Ako moramo dugo raditi u jednom položaju, možemo napraviti pauzu i promijeniti položaj. Ako osjećamo bol, ne moramo dokazivati sebi da možemo još malo. I najvažnije: ne moramo završiti sve što smo započeli. Vrt će pričekati, a naše zdravlje ne bi trebalo čekati.

Evo jedan mali podsjetnik za sve vas, iz mog iskustva, kako sačuvati leđa i zglobove u vrtu:

- teret podijeliti u manje količine umjesto nositi prepunu gajbu
- pri podizanju tereta saviti koljena i držati ga blizu tijela
- ne rotirati trup dok nosimo ili podižemo
- izmjenjivati poslove i položaje
- ne provoditi sate u istom položaju
- koristiti povišene radne površine, stolove i slično, gdje je moguće
- koristiti kolica za prijevoz težih stvari
- raditi u kraćim intervalima i odmarati prije nego što se pojavi ozbiljan umor
- kod bolova ne „probijati” granicu zato što je posao ostao nedovršen.

Poanta je jednostavna: ne čekati ozljedu da bismo počeli razumno raditi.

Ako sada mislite da je problem u tome što nemate dovoljno vremena za vrt, jednog dana ćete možda uvidjeti da je važnije sačuvati sebe za vrt koji će biti tu i sutra.

Želim nam da budemo što zdraviji i što sretniji, a nastavak Nadinog kutka čitajte dalje na linku: [Probaj ovako! blog, Nadin-kutak-103](#)

Lijep pozdrav!

BAŠTA U OKTOBRU – ŠTA SADA TREBA URADITI, A ŠTA NE?

U oktobru se intenzivno pripremamo za narednu sezonu jer po ovom programu, Motivacionom bio baštovanstvu, sezonu setve na otvorenom polju počinjemo mnogo pre ostalih koji su u nekom drugačijem programu.

Kao što ste i sami iskusili sezone, klime, su se toliko promenile da nam je najugodnije baštovanstvo u proleće i jesen, a leto je postalo prilično komplikovano i za biljke i za ljude. Zato setva na otvorenom polju za primorje, kontinent i planine počinje u februaru, martu, odnosno aprilu. A tada je u baštama na gredicama često i sneg.

Ovakva bašta je živi organizam u kojoj se neguje život mnogobrojnih organizama, pa su pripreme za narednu sezonu u najvećoj meri i održavanje samog života bašte,

zimske zone, zaštita biljaka... pa sam ovaj Nedeljnik, kao i celu epizodu koja je izašla u utorak, posvetila jednoj vrsti dnevnika radova u bašti u oktobru kako ne biste neku od predstojećih aktivnosti propustili.

Ovaj tekst sam s razlogom nazvala ovako „šta treba sada uraditi, a šta ne“ jer je cilj programa da se u bašti postave humane vrednosti i da se vreme koje ima naš zauzeti baštovan usmeri u ono što je neophodno uraditi, a nikako na aktivnosti koje oduzimaju vreme, a nemaju nikakvog smisla niti nas dovode do praktične ostvarenosti.

Motivaciona Bio bašta sastoji se iz strateških zona. Zone se manifestuju na sve aktivnosti u bašti.

Da li vas često frustrira nedostatak vremena u skladu sa željama? Pa ste nekako mislima uvek i svuda, ali nikako tu gde jeste?

Pa onda dok sadite papriku mislite na travu u luku, a trava u luku vodi vas do konfliktnog dana na poslu? Taj dan dalje do momenta iz detinjstva kada se niste branili, a trebalo je...

Naše misli putuju u nekim kaskadama i vrlo često nisu u zagrljaju s našim telom.

Rekao bi čovek da je to samo bašta, ali zapravo je ploča na kojoj se vidi duša cela i to iz bočnih redova. Odatle se vidi i predstava i publika.

Muče vas resursi jer ako želite perma modele nemate sve resurse odjednom. Zato je važno da razmislite o zonama.

Zone vas uče kako da baštu postavite u koracima jer su koncipirane kao posebne celine. Kombinacije na analizama su povezane s datumima sadnje i vrlo je važno da vaša energija ne bude razbacana po celoj bašti, već fokusirana na trenutak.

Zone vas uče kako da živite u trenutku i mene su naučile kako da organizujem dan. Danas, nakon svoje transformacije pomoću zona, ja radim puno na svim poljima bez ikakvog stresa.

Najvažnija je praktična ostvarenost i ne mora se dizati celi pogon odjednom. Zato zone čoveka stavljaju u centar i usmerene su ka smanjenju frustracija.

Baštovanstvo je iznad svega lekovito, ali ako frustrira prestaje to da bude. To su meni rešile zone.

Strateške zone rade kao saradnici ljudima u borbi. Koncept neće sprečiti puževe jer ovo nije čarolija, ali hoće na jedan mudar način praktično da ostvari baštovana. Kao što plešemo s plamenjačom, tako je vreme da mudro zaplešemo s puževima i smrdibubama.

Postavka zimske zone je uglavnom završena, osim na primorju. Ostaje vam sada postavka RPZ (rano – prolećne zone) koja se izvodi kao ozima sadnja.

Ovaj dnevnik aktivnosti u bašti u oktobru odnosi se na sve nas. One baštovane koji već imaju baštu kao i one koji će je tek sada prvi put postaviti. Svako će se pronaći u nekoj od aktivnosti.

1. NE RADITE DALJE SETVU!

Na društvenim mrežama smo preplavljeni viralnim naslovima: obavite setvu ovih kultura i imaćete berbu preko zime. Nećete imati berbu ako obavite direktnu setvu u oktobru, jer se čak i na primorju ova setva završava. Zimska bašta je ozbiljan program i sprovodi se od jula, odnosno avgusta u zavisnosti od klimatske zone.

U oktobru su noći hladne, seme sporije klija i biljke sporije niču. Dan se skratio i manje je sunca, ali i toplote pa biljke sporije rastu. Od sredine novembra se taj rast usporava značajno kada nam biljke odlaze na spavanje. Zato se program zimske bašte postavlja na vreme kako bi biljke razvile jak koren i imale dobro razvijenu lisnu masu tako da mogu da izdrže ekstreme, ali i budu deo berbe sveže hrane pod snegom. Ako sada, u oktobru, obavite direktnu setvu mala je verovatnoća da ćete dobiti željene rezultate.

Iznad viralnosti, klikova i pregleda je neophodno staviti čoveka. Jer, taj naš zauzeti čovek izdvaja često vreme koje nema, izmisli ga da bi posadio baštu. Konačno je zahladilo, ima dovoljno vode i taj naš čovek iz priče i misli da može da dobije svežu hranu koju nije uspeo da izvuče iz bašte zbog suše, pa se dodatno razočara kada shvati da i pored toga što je uložio vreme, seme, novac, resurse i svoju veru u oktobarsku setvu, plodova neće biti – takav čovek se više nikada neće vratiti zimskoj bašti, ali često i samom baštovanstvu.

Zato, ne radite setvu u oktobru da biste brali plodove preko zime, već možete da obavite ozimu setvu da biste brali plodove na proleće. Tako ste korak unapred jer dok ostali oko vas budu postavljali svoje bašte vi ćete imati prve berbe i osim praktične ostvarenosti bićete motivacija vlastitom okruženju kako je moguće i drugačije.

2. NEMA ŠIŠANJA PRAZILUKA

Uzgoj praziluka prati redovno orezivanje ili šišanje listova kako bismo stimulisali debljanje belog dela praziluka zbog čega se on i uzgaja. Poslednje šišanje praziluka radi se krajem septembra i tada mu se ponovo stavljaju kartonske rolnice i dodatno malčira. Rezanje listova se dalje ne radi jer su noći hladne, vlaga je povećana i imamo u bašti već sve uslove za razvoj gljivica pa otvaranjem rana na praziluku umanjujemo njegovu snagu i dovodimo ga u rizik da se na ranama razviju gljivične infekcije.

3. UZMITE SEME POVRĆA I CVEĆA

Tokom sezone smo ostavili puno materinskih biljaka i sada je vreme da ih oberemo, skupimo i izdvojimo semena. Pri tome mislim na materinske plodove tikvica, bamija, krastavaca, paprika, patlidžana... Takođe je potrebno da izdvojimo i semena cveća. Nemojte da dopustite da vam prvi mraz uništi materinske plodove, a ovo se posebno odnosi na krastavac. Amaranti se već istresaju pa orežite cvetne glave, a glave suncokreta obavezno skladištite jer će u suprotnom to biti hrana pticama. I ptice je potrebno nahraniti, ali je bitno i da se obezbedi budućnost naredne sezone.

4. PRESTANITE SA ZALIVANJEM PARADAJZA

Iako smo već duboko ušli u oktobar, ako kod vas nije bilo ranog mraza, paradajz je pun zelenih plodova i oni sporije dozrevaju, ali je ipak važno da se ostave na granama što duže kako bi sazreli pod prirodnim svetlom. Ukus takvog paradajza je mnogo bolji od onog koji dozreva u sobnim uslovima. Zato, ošišajte stablo paradajza tako da na stablu ostanu plodovi i samo po nekoliko listova (snimljena je epizoda a ovu temu na YouTube kanalu) i prestanite sa zalivanjem paradajza.

Ovo je logično kada imamo zalivanje crevom ili kantama, ali ako je postavljen sistem kap po kap, taj deo sistema koji snabdeva vodom paradajz se mora pomeriti. Ako se nastavi sa zalivanjem paradajz neće dozrevati i na taj način gubimo trku sa mrazom.

5. TIKVE IZNOSIMO IZ BAŠTE

U oktobru iz bašte iznosimo našu godišnju proizvodnju tikava. Tikve smo posadili u okviru PLZ/ ZP i negovali ih celo leto, pa je sada važno da se one uberu na vreme (ni prerano, ni prekasno) kako bismo uživali u njihovim ukusima do naredne sezone. Ako se dobro uskladište, tikve su hrana ne samo preko zime, već i do narednog leta.

Upravo ih u oktobru beremo, peremo, sušimo i stavljamo u skladište na sobnoj temperaturi kako bi one nastavile da dozrevaju. Tikve će dobiti svoj puni ukus tek nakon mesec dana stajanja u skladištu. Iako su po parametrima zrelosti (drvena peteljka, krug na kome leže, vitica iznad peteljke) tikve odavno već zrele za berbu, ovde se govori o zrelosti za skladište. Tikve se upravo u oktobru uklanjaju iz bašte jer su zrele za skladište. Iako većina nema vreže, ako ih i ima list je suv, sam boravak na suncu stimuliše pojačano dozrevanje i slast u mesu tikve.

6. OZIMA SADNJA BELOG LUKA, SPANAĆA, GRAŠKA

Ozima sadnja je na planinama već u toku, na kontinentu počinje od 10. oktobra, dok se na primorju odvija u novembru. Ozima sadnja je setva u RPZ ili naša prva rano-prolećna setva. Gredica na kojoj se obavlja setva pripada RPZ, a ako imate Projekat bašte od 18 gredica setva se odvoja na analizi 15 jer na kraju analize imate ozimu sadnju belog luka. U rotaciji je na poziciji 15 u narednoj sezoni 2027 analiza 3.

Što se tiče Projekta bašte od 10 gredica ozimi beli luk je isplaniran na gredici broj 10 jer se u rotaciji na njoj nastavlja analiza 1. Rotacija je u ovom projektu napisana na kraju svake analize.

Upravo je predhodna aktivnost važna za ovaj Projekat bašte jer je ozima sadnja belog luka isplanirana na zoni pinciranja (ZP) na kojoj je pre toga potrebno ubrati tikve, gredicu dodatno uslojiti i obaviti ozimu sadnju i setvu. Ako nemate Projekat bašte

savetujem da pogledate epizodu „Bašta za 2027 počinje sada“ pa ćete videti i verziju šeme za postavku ove kombinacije.

Spanać i grašak možete da posejete nešto kasnije, krajem oktobra, ali je važno da gnezda i tunele pripremite sada dok je toplo i suvo. Beli luk na ovoj gredici je glavna kultura koja dospeva za berbu tek u julu naredne godine, spanać se bere već sredinom marta, dok grašak dospeva za berbu različito u zavisnosti od sorte. Ako je grašak kratke vegetacije berba se odvija već u maju.

7. PRESADNJA BILJAKA ZAŠTITNICA

Presadnja biljaka zaštitnica je jedna od ključnih priprema za narednu sezonu. Jesenja bašta nije ugrožena jer se većina predatora povlači, ali u proleće, krajem aprila, budi se celi predatorski svet i mnogo je važno da u bašti već imamo biljke zaštitnice koje će regulisati predatorski lanac. Ne želite narednu sezonu bez procvetale mrkve, peršuna, blitve, celera, kupusarica i mnogobrojnih dvogodišnjih biljaka zaštitnica jer one na sebe privlače parazitsku osicu, predatorske stenice koje jedu jaja i larve zlatice, smrdibuba i kupusne stenice.

Takođe, sve ove biljke zaštitnice mnogo efikasnije deluju ako se presade ili posade sada, u jesen. Njihove pozicije nisu beznačajne. U jesen pravimo plan sadnje za narednu sezonu, pa u skladu s tim i okvirno znamo gde će biti važne biljke zaštitnice. Mrkva je neophodna u PLZ, ali blitva je neophodna u RPZ. Logično je. U PLZ sadimo kulture koje napadaju smrdibube, dok u RPZ imamo kulture koje napadaju stenice. Ne mora sve da bude mučnina, možete prirodom da se osnažite i da vam sezona bude lakša.

Posebna je priča postavka trajnih zaštitnica kao što su slez, juka, hren, čičoka i gavez. One se lakše primaju na jesen i kada razviju koren odmah u proleće počinju da rade svoj posao u bašti.

Biljke zaštitnice su veliki deo sistema za prirodnu zaštitu biljaka pa su zato i sastavni deo Paketa Prirodna Zaštita Bašte.

Paket se sastoji iz Zbirke od 200 prirodnih recepata, ali i 3 video-vodiča: za postavku biljaka zaštitnica, prepoznavanje problema na vreme i prepoznavanje korisnih predatora u bašti.

Paket Prirodna zaštita bašte biće dostupan za kupovinu do 20.10. Više informacija o Paketu pogledajte ovde: <https://tragbiljke.com/paket-prirodna-zastita-baste/>

8. OZIMA SADNJA KROMPIRA

Ovaj deo programa ozime sadnje radi se krajem oktobra i isplaniran je u Projektima bašte, a takođe je i izbor. Ukoliko ste već isprobali ozimu sadnju i ona se nije ispostavila kao dobro rešenje za vaš mikroklimat možete ovo da preskočite.

Meni je uvek ova sadnja davala dobre rezultate, posebno jer se ova gredica može iskoristiti za uzgoj više kultura. Kada posadite krompir možete da ubacite sadnice

salate na istu gredicu koja će u proleće prva dospeti za berbu. Kada krompir nikne salata se već uklanja sa grede. Kod mene su ove sezone na toj gredici rasle dve kulture istovremeno i to je pogodovalo i krompiru, ali i salati.

Za ozimu sadnju vam nije potreban naklijali krompir, a sadnja se obavlja na mestu gde u narednoj sezoni planiramo krompir ili u KPZ. Sada za sadnju koristite sortu koju ste svakako planirali da sadite narednog proleća ili neki krompir koji ste kupili za jelo na pijaci. Ova se gredica nakon sadnje ne zaliva, osim ako se presadi salata koja se povremeno zalije direktno u koren kako bi se koren primio.

9. DOHRANA ZIMSKE BAŠTE SA TBĐ NA BAZI KALIJUMA

Najvažnije funkcije kalijuma zimi su:

- pomaže biljkama da bolje podnesu niske temperature, kalijum utiče na vodni režim ćelija i njihovu otpornost na stres;
- reguliše ravnotežu vode, biljka efikasnije upravlja vodom i bolje podnosi oscilacije između hladnih i toplijih dana;
- jača tkiva i opštu otpornost biljke, što je posebno značajno kod biljaka koje ostaju aktivne tokom zime;
- pomaže biljci da se pripremi za proljeće, adekvatna ishrana kalijumom doprinosi boljem kretanju u novi vegetacioni period;
- podržava kvalitet i otpornost biljaka, posebno kod ukrasnih i zimzelenih vrsta koje i tokom zime zadržavaju lišće.

Zato se sredinom oktobra radi poslednja dohrana zimske bašte sa TBĐ na bazi K koje bi za tu svrhu već trebalo pripremiti. Svi PMovi, na kojima je zimska zona, se zalivaju celom površinom u razblaženju 1:10 sa vodom.

10. PRIPREMA PRVOG PROLEĆNOG HRANIVA

S obzirom da ranije ulazimo u setvu na otvorenom polju, kada vegetacija još uvek nije u potpunosti krenula da buja, sada je potrebno napraviti TBĐ na bazi N za biljke u rano proleće. Sve biljke koje sadimo u okviru ozime sadnje će nakon snega i mraza trebati jedan biostimulator od TBĐ na bazi N. Uostalom, u tom periodu nemamo baš neki izbor resursa za TBĐ kao ni uslova za brzu fermentaciju. Sada stavite da fermentišete TBĐ i nakon fermentacije ga spakujte za narednu sezonu. Ovako pripremljeno TBĐ se čuva u skladištu, a može da se ostavi i u bašti jer ne gubi svojstva i nakon smrzavanja. Testirano mnogo puta u mojoj bašti.

Zašto biljkama u RPZ treba N?

Pokreće intenzivan vegetativni rast - azot je neophodan za stvaranje novih ćelija i razvoj mladih izdanaka nakon zimskog mirovanja.

Podstiče razvoj listova i zelene mase - učestvuje u sintezi hlorofila, zbog čega je direktno povezan sa formiranjem zdravih, zelenih i funkcionalnih listova.

Povećava potencijal za fotosintezu - dovoljna količina azota omogućava biljci da formira više hlorofila i efikasnije koristi svjetlost za stvaranje organske materije.

Učestvuje u sintezi proteina i enzima - azot je sastavni deo aminokiselina i brojnih jedinjenja neophodnih za metaboličke procese i rast biljke.

Pomaže biljci da obnovi vegetaciju nakon zime - nakon perioda mirovanja, adekvatna dostupnost azota omogućava biljci da brže formira novu lisnu masu i aktivira rast.

Doprinosi snažnijem razvoju mladih izdanaka - dovoljan nivo azota podržava formiranje i rast novih stabljika, grana i izbojaka.

Povećava efikasnost iskorištavanja drugih hraniva - uravnotežena ishrana azotom omogućava biljci da bolje iskoristi fosfor, kalijum i druge elemente potrebne za razvoj.

11. UZIMANJE REZNICA PARADAJZA

Ukoliko želite da sačuvate neku posebnu sortu paradajza, a niste sačuvali plod...

Ukoliko želite da sačuvate paradajz koji je hibrid F 1 i ne možete da ga uzgajete ponovo iz ploda, a njegovo seme je nedostupno ili skupo...

Ukoliko želite da sačuvate neku sortu koju je imao komšija, a nije sačuvao seme...

Vreme je da naučite još jednu veštinu, a to je višegodišnji uzgoj paradajza iz reznica. Ovo je snimljeno kao kratki video, pa pogledajte kako se to radi jer oktobar je poslednji rok da naučite ovu veštinu. Nakon mraza reznice su neupotrebljive.

12. STAVLJANJE PAPRIKA U TRAP

Paprike sejemo svake sezone kako bismo imali sadnice, ali se ove biljke mogu na kraju sezone utrapiti i narednog proleća se ponovo prebacuju u baštu jer su u svojim postojbinama višegodišnje. Na nama je samo da ih sačuvamo od niskih temperatura.

Prednost je u tome što naredne sezone ne krećete od nule, ali pre svega u tome što su ove sadnice mnogo jače i vrlo brzo dolaze do cvetanja i plodonošenja. Ova sezona je bila sušna, sa visokim temperaturama i ovo će biti velika prednost za ove kulture.

Da biste sačuvali sadnice preko zime potrebno je da napravite jednostavan „trap“. Treba vam veća saksija u koju može da stane puno sadnica. Ja u velike saksije stavim do 30 sadnica. Na dno saksije se stavi 10 cm supstrata za setvu.

Sadnice je potrebno pripremiti za trap. Izvadi se sadnica. Vodite računa o tome da neke biljke sadimo u paru pa se par zajedno stavlja u trap. Skida se sa sadnice svo lišće, plodovi ukoliko ih ima i orežu se sve grane tako da dobijemo do tri glavne grane sa glavnog račvanja koje su skraćene sa prvih potencijalnih pupova (ovo je snimljeno kao kratki video). Takođe, orezuje se koren. Biljke se spuštaju na postavljeni sloj od 10

cm komposta i preko korenova se u visini od 20 cm sipa ponovo kompost. Saksija se drži na hladnom mestu (ali ne sme da smrzne) i povremeno zaliva. U martu se iznosi na sunce kako bi se biljke pokrenule i u maju se sadnice presađuju na stalno mesto u bašti.

Ovaj proces se radi pre najave mraza.

13. REŽIM ZALIVANJA ZIMSKE BAŠTE

Velika greška koju baštovani rade je prestanak zalivanja bašte u oktobru. Spakuju se sistemi za zalivanje pa zimska zona ostaje bez vode. Oktobar je često jako topao i suv pa je neophodno nastaviti sa zalivanjem zimske zone jednom u 3 dana obilno. Razlog ovog obilnog zalivanja je to što su u sastavu zimske zone uglavnom kulture koje imaju kratku vegetaciju i ubrzani rast pa im je velika količina vode neophodna. Minimalno zalivanje je jednom nedeljno obilno i to ako je u jutarnjim satima prisutna jaka rosa.

14. UKLANJANJE NOSAČA IZ BAŠTE

Nekada i ja ne stignem da obavim ovu aktivnost pre snega iako je neophodna ukoliko želim da mi nosači duže traju. Svake sezone potrudim se da obnovim nosače. Sortiranje, izdvajanje starih nosača i obnova novim su aktivnosti koje radim kada padne sneg i kada se sokovi iz biljaka povuku. Tada su nosači značajno lakši. Da bi nosači duže trajali moraju da budu na suvom preko zime ili bar da budu izvan zemlje. Kada ih izvadite. Osušite ih na suncu i stavite u skladište. Ako imate postavljene mreže na nosačima možete da je izvadite zajedno sa nosačima, urolate, povežete rafijom i stavite u skladište za narednu sezonu. Naredne sezone se samo odveže rafija, odrola mreža i vrate nosači na svoje mesto.

15. POSTAVLJANJE ZAŠTITE OD SRNA, ZEČEVA I VOLUHARICA

Kada sve u bašti utihne, kada se završe svi radovi, a bašta postane samo polica puna hrane to je signal za celi Diznijev svet da za njih nema opasnosti. Bašta onda postaje hraniteljica mnogima. Posebno u baštu ulaze zečevi, srne i voluharice. Bašta postaje njihovo carstvo. Hranu treba deliti, ali zimska bašta treba da nam potraje, a taj vrli Diznijev svet ima hranu i na drugim mestima, bar na mom imanju, pa je vreme da se postavljaju strašila i zvečke protiv ovih bića.

Srne će vam pojesti svu blitvu, a zečevi salatu i kupusarice. Meni to i nije strašno osim što je bašta deo programa, i rezultati su važni, pa moram da se potrudim da ih držim dalje od bašte. Blitvu ne vole samo srne, njen koren je poslastica voluharicama pa je važno da i njih odbijemo od zimske bašte.

Celom Diznijevom svetu koji ulazi u moju baštu ostavljam ostatak zona. Zone ostaju nesređene do proleća jer se mnoga bića na njima i hranu, a tu se i kriju. Tako i treba da bude. Zato su strašila i zvečke postavljeni samo oko i u zimskoj bašti. Strašila se

prave od čašica za presađu, a zvečke od plastičnih flaša, ali je ovo važno i videti pa pogledajte epizodu koja je izašla u utorak.

AKTUELNI PROBLEMI U BAŠTI

U ovom periodu bašta traži malo više pažnje. Gusenice, puževi i lisne vaši mogu da se veoma brzo namnože i za kratko vreme naprave ozbiljnu štetu na mladim listovima, cvetovima i plodovima.

Gusenice najčešće primećujemo po rupicama i izgrickanim ivicama listova. Pregledajte naličje listova i mlade vrhove biljaka, jer se tu često kriju.

Puževi posebno vole vlažne uslove i mlade, sočne biljke. Tragovi sluzi, izgrickani listovi i oštećenja koja se pojavljuju preko noći dobar su znak da su aktivni. Postavite zaštitu i zamke za puževe.

Lisne vaši se često pojavljuju u kolonijama na mladim izdancima i naličju listova. Sišu biljne sokove, deformišu mlade listove i mogu da oslabe biljku. Redovan pregled biljaka je zato najjednostavnija i najvažnija preventiva.

Ako primetite da se lisne vaši gomilaju na mladim listovima kupusa, kelja, brokule ili karfiola, reagujte što ranije. Evo nekoliko jednostavnih koraka:

1. Uklonite najjače napadnute delove.

Ako je kolonija koncentrisana na nekoliko mladih listova ili vrhova, možete ih ukloniti.

2. Isperite biljke vodom.

Jači mlaz vode, posebno po naličju listova, može da ukloni veliki broj vaši. Postupak ponavljajte nekoliko dana.

3. Podržite prirodne neprijatelje

Bubamare, zlatooke, osolike muve i drugi korisni insekti hrane se lisnim vašima. Zato ostavite u bašti prostor za korisne insekte.

Predatori su još aktivni u oktobru, naročito tokom toplijih i sunčanih dana. Ali njihova aktivnost postepeno opada kako se temperature spuštaju i dan postaje kraći.

Kod lisnih vaši je zanimljivo to što se ponekad upravo u jesen mogu videti velike kolonije na kupusaricama, dok su prirodni neprijatelji još prisutni, ali više nisu toliko brojni ni aktivni kao tokom toplijeg dela sezone. Bubamare, njihove larve, larve zlatookih muva (zlatooke) i larve osolikih muva mogu se i dalje pronaći u bašti.

PODSETNIK NA ROKOVE

Postavka zimske zone se privodi kraju na svim klimatskim zonama. Ono što nas čeka je ozima sadnja.

Planine – ozima sadnja belog luka, spanaća, crnog luka za mladu berbu, rukole, salate, graška se završava. Rok je 10.10.

Kontinent – rok za presadnju praziluka i rotkve se završava 10.10. Počinje ozima sadnja koja će trajati celi mesec. Preporuka je da se ozima sadnja graška radi krajem meseca.

Primorje – završava se rok za setvu graška, rotkvica, rukole, matovilca, presadnja kupusarica, radiča, repe, kineskog kupusa. Rok je 10.10.

OBAVEŠTENJE O NOVIM PONUDAMA

Do 20.10. je dostupan za kupovinu novi Paket Prirodna Zaštita Bašte koji je kompletan alat za uspešnu prirodnu zaštitu bašte.

Omogućava vam da:

- prepoznate problem na vreme da biste sačuvali biljke
- prepoznate korisne predatore koji vam pomažu i sačuvate ih u bašti
- odaberete pravo prirodno rešenje (recept ili metodu odbrane iz Zbirke sa 200 recepata)
- reagujete na vreme i sačuvate plodove tokom cele godine

Paket nema rok trajanja, možete zauvek da ga koristite i ostaje zauvek u vašem vlasništvu.

Više informacija možete da pročitate ovde:

<https://tragbiljke.com/paket-prirodna-zastita-baste/>

Ako bi vam bilo korisno da vam budem kolektivni mentor, ulazak u našu Učionicu, odnosno našu celu Zajednicu, je otvoren za oktobar.

Zato ako mislite da bi vam pomoglo da imate mene kao svog mentora, kome možete da postavljate pitanja u Učionici, ali i da učite iz pitanja drugih baštovana, kao i da učite iz edukativnog sadržaja koji se nalazi u Čitaonici...

Prijava se vrši preko naše web-stranice popunjavanjem jednostavne ankete. Nakon popunjene ankete kontaktiraće vas naš koordinator Goran Pivašević putem aplikacije Viber sa dodatnim informacijama.

Za anketu kliknite ovde: <https://tragbiljke.com/trag-biljke-ucionica/>

Sledeći Nedeljnik očekujte u naredni **četvrtak**.

Do tada, ostanite nam dobro!

Biljana,

Trag Biljke Tim